

**T.C. MALİYE BAKANLIĞI
MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU
BAŞKANLIĞI**

**SPOR KULÜPLERİ
SEKTÖR ARAŞTIRMA RAPORU**

**Yükümlülük Denetimi Grubu
Şubat 2021 - Ankara**

İÇİNDEKİLER

I. GENEL BİLGİ	2
1) Spor Kulüplerinin Kuruluşu.....	2
2) Spor Kulüplerinin Yönetimi.....	4
II. ULUSAL MEVZUAT VE YÜKÜMLÜ GRUBUNUN FAALİYETLERİ	4
1) Yükümlü Grubunun Faaliyet Alanını Düzenleyen Mevzuat.....	4
2) Yükümlü Grubunun Faaliyetleri	6
III. YÜKÜMLÜ GRUBUNUN FATF TAVSİYELERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
IV. YÜKÜMLÜ GRUBU FAALİYETLERİNİN 5549 SAYILI KANUN VE İLGİLİ MEVZUAT KARŞISINDAKİ DURUMU	8
1) Kimlik Tespiti Yükümlülüğü	9
a) Sürekli İş İlişkisi Kapsamında Değerlendirilecek İşlemleri	9
b) Tutarı Bağlı Olarak Kimlik Tespitini Gerektirecek İşlemleri	10
2) Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü	11
V. YÜKÜMLÜLÜK DENETİMİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER	12
VI. TESPİT VE ÖNERİLER	14

SPOR KULÜPLERİ

I. GENEL BİLGİ

İlk bakışta futbol takımları ile özdeşleşen spor kulüpleri futbol takımlarının taşıdıkları isimleri ile bu kulüpler çağrışım yapsada, aslında spor kulüpleri çok geniş bir alanı kapsamaktadır. Türk Dil Kurumu Spor Kulübünü: “Özellikle gençlerin değişik spor etkinliklerinde bulunmaları amacıyla ilgili devlet kurumuna kayıt ve tescilini yaptırmış kuruluş.”¹ şeklinde tanımlamıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere spor kulüplerinin devlet kurumlarına kayıt ve tescil yaptırımları zorunluluk arz etmektedir. Ayrıca 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun 3’üncü maddesinin (h) bendine göre, belirli kurallara göre kurulan, amatör veya profesyonel spor dallarında faaliyette bulunan kuruluş spor kulübü olarak tanımlanmaktadır.

Bu bağlamda, Spor Kulüplerinin tabi olduğu başlıca Kanunlar, Kanun Hükmünde Kararnameler aşağıda yer almaktadır.

- 5253 sayılı Dernekler Kanununun
- » 638 Sayılı Gençlik Ve Spor Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname²
- » 3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun.
- 13/1/2011 tarih ve 6102 sayılı Kanun
- 05.05.2009 tarih ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Hakkında Kanun
- » 7258 Sayılı Futbol Ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis Ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun
- » 6222 Sayılı Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun

1. Spor Kulüplerinin Kuruluşu

a-Dernekler Kanununa Göre Kuruluş

Spor teşkilatının temel örgütleri olan Spor Kulüpleri, Dernekler Kanununa göre kurulmakta ve tescil ile Gençlik ve Spor Teşkilatına dâhil olmaktadır.

Spor kulüpleri 5253 sayılı Dernekler Kanununa göre dernek şeklinde kurulmuş olup, yasal değerlendirmelerde dernek olarak işlem görmektedirler. 5253 sayılı Dernekler Kanununun 14’üncü maddesinde spor kulüplerinin kuruluşu, ilgili buldukları kurumlar ve mevzuat açıklanmıştır. 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2’nci maddesinin (d) bendine göre, spor kulüpleri Spor Genel Müdürlüğü tarafından tescil edilir. 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 20’nci

¹ <https://sozluk.gov.tr/erisim>: 15.04.2020)

² 10/7/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı 1 sayılı Kararname

maddesine göre spor kulüpleri Dernekler Kanununa göre teşekkül eder ve tescil ile Spor Genel Müdürlüğüne dâhil olurlar.

b- Türk Ticaret Kanununa Göre Kuruluş

Futbol kulüpleri ve spor kulüplerinin futbol şubeleri ise 5894 sayılı kanuna göre Türkiye Futbol Federasyonuna bağlıdır. Kulüpler, anılan federasyonca belirlenen esaslar çerçevesince kayıt ve tescil olur, sevk ve idare edilirler.

Türk hukukunda spor kulüplerinin ikinci kurulma şekli ise Türk Ticaret Kanunu gereğince kurulan şirket şeklindeki spor kulüpleridir. Dernek şeklindeki spor kulüpleri kural olarak amatör spor için kurulurken, şirket şeklindeki spor kulüpleri mutlaka profesyonel spor için söz konusu olmaktadır. Bu iki spor kulübü şekli arasındaki en önemli fark, derneklerin kazanç paylaşma amacı gütmemelerine karşın, şirketlerin ana amacının kazanç elde etmek ve bunu üyeleri arasında paylaşmak olmasıdır. Ulusal mevzuatımızda spor kulüplerinin şirketleşmesi 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat Görevleri Hakkındaki Kanunun 24. maddesinde düzenlenmiştir. Kanunun ilgili maddesine göre, Spor kulüpleri, profesyonel takımlarını, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurabilecekleri veya kurulmuş olan şirketlere devredebilecekleri veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilecekleri öngörülmüştür.

Türk Ticaret Kanunu gereğince kurulan şirket şeklindeki yani şirket statüsündeki spor kulüpleri, dernek-tipi spor kulüplerine göre daha yeni olmakla birlikte, gerek dünyada gerek Türkiye' de giderek yaygınlaşan ve tercih edilen bir nitelik kazanmıştır. Kulüpler, profesyonel takımlarını, Ticaret Kanununa göre ticari işletme haline getirebilmek için şirket kurabilirler veya kurulmuş olan şirketlere devredebilirler veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilirler. Spor kulüplerinin şirketleşmesi kavramından anlaşılması gereken, kulüplerin bünyelerinde mevcut amatör spor dallarını, altyapı çalışmalarını, üyelik kavramını, sosyal ilişkileri gene kulüplerin bünyelerinde bırakarak, sadece “profesyonel futbol faaliyetlerinin” “tamamını” veya “bir kısmını” kulüplerin kendi kurdukları ve sahip oldukları Anonim Şirketlere çeşitli sözleşmelerle devredilmesidir.

2018 yılı Spor Genel Müdürlüğü verilerine göre, ülkemizde toplam 15.828 spor kulübü olduğu, askeri, ihtisas, okul spor kulüpleri dışındaki spor kulübü sayısının ise 13.399 olduğu görülmüştür

II. ULUSAL MEVZUAT VE YÜKÜMLÜ GRUBUNUN FAALİYETLERİ

1) Yükümlü Grubunun Faaliyet Alanını Düzenleyen Mevzuat

Spor kulüpleri kuruluş, işleyiş, örgütlenme, organlarının denetlenmeleri, tüzel kişiliklerin sona ermesi, üyelik ve üyelerin hakları, görev ve faaliyetleri açısından 5253 Sayılı Dernekler Kanununa tabidirler. Yine Dernekler Kanununun 14. maddesi uyarınca çıkarılan Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği de spor kulüplerinin tabi olduğu bir diğer önemli yasal düzenlemeyi oluşturmaktadır.

3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2-d maddesi uyarınca spor kulüpleri anılan Genel Müdürlük tarafından tescil edilmekle birlikte, futbol takımları 5894 Sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından tescil edilmektedir.

5894 sayılı Kanunda, futbol dalında faaliyet gösteren kulüplerin profesyonel futbol şubelerini kanunlarda belirtilen şekil ve esaslarla kuracakları veya kurulmuş anonim şirketlere devredebilecekleri belirtilmiştir. Bu konuya ilişkin diğer bir düzenleme, Türkiye Futbol Federasyonunun çıkardığı Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatıdır. Söz konusu Talimat'ta kulüplerin, futbol faaliyetlerini, bir ticari şirket haline getirebilmek için, Türk Ticaret Kanununa göre şirket kurabilecekleri veya futbol şubelerini kurulmuş olan şirketlere devredebilecekleri hükme bağlanmıştır. 3289 sayılı Kanunun 24'üncü maddesinde de spor kulüplerinin, profesyonel takımlarını, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan şirketlere devredebilecekleri veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilecekleri hükme bağlanmıştır. Türkiye Futbol Federasyonu'nun Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Ana Statünün 67. maddesinde de benzer hükme yer verilmiştir.

08.07.2005 tarih ve 25869 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesine göre spor kulübü, spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurulan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescilini yaptıran dernekleri ifade eder. Yükümlü grubumuzu da bu kulüpler oluşturmaktadır.

Dernekler tarafından tutulacak defterler ve kayıtlarla ilgili usul ve esaslar ile gelir ve giderlerin belgelendirilmesine ilişkin usul ve esaslar Dernekler Kanununun 11 inci maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre; dernek gelirleri alındı belgesi ile toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Dernek gelirlerinin bankalar aracılığı ile toplanması halinde banka tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgeler alındı belgesi yerine geçer. Alındı belgeleri ve harcama belgelerinin saklama süresi beş yıldır.

Türkiye Futbol Federasyonu tarafından “Spor kulüplerinin futbol şubeleri ile futbol şubelerini devralmış olan anonim şirketlerin futbol şubelerinin Türkiye Futbol Federasyonuna tescilleri ve bunların yükümlülüklerine ilişkin esasları belirlemek amacıyla” 01.06.2009 tarihli Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı düzenlenmiştir. “Kulüplerin Denetimi” başlıklı 13 üncü maddesi kapsamında, kulüplerin, TFF mevzuatına ve genel hukuk kurallarına uygun olarak faaliyette bulunup bulunmadıkları TFF tarafından denetlenir. TFF, kulübün TFF mevzuatına ve genel hukuk kurallarına aykırı faaliyette bulunduğunu tespit etmesi halinde, önce, ihlalde bulunan kulübü ihlalin sona erdirilmesi için uyarır, ihlalin devamı halinde ise kulübün tescilini iptal eder. Şirketleşmeye ilişkin 14 üncü maddesine göre, kulüpler, futbol şubelerini aktif ve pasifleriyle birlikte bir bütün olarak, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş veya kurulacak anonim şirketlere ancak TFF Yönetim Kurulunun kararı ile devredebilirler.

Halka açılma (halka arz) kulüplerin şirketleşmesinin en büyük nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Halka arz edilen kulüpler, hem uzun vadeli fonlanma imkânı bulmuşlar, hem de futbol rekabet piyasasında üstünlük sağlayabilme yoluna girmişlerdir.

Spor kulüplerinin halka açılması iki yolla gerçekleşmektedir. Birincisi, mevcut şirketin hisse senetlerini veya sermaye artırım yoluyla arttırılan sermayeyi temsil eden hisse senetlerinin halka arzı, ikincisi ise bir kısım payların kurucular tarafından taahhüt altına alınması ve geri kalan kısmın halka satışı ile olabilmektedir. Halka Açık Sportif A.Ş.’ler kurulurken, kulüpler markalarıyla ilgili ticari haklarını lisans hakkı kiralama sözleşmesi ile şirkete devretmektedirler. Diğer taraftan profesyonel futbol takımı şirkete kira sözleşmesi ile kiralanmaktadır. Kulübün üçüncü kişilerle yaptığı gelir nitelikli sözleşmeler de (sponsorluk, yayın geliri vb.) temlik sözleşmesi ile halka açık şirkete devredilmektedir. Yine spor kulüplerinin halka arzının yararlarını; spor kulübünün şirketine fon sağlama, spor kulübünün profesyonelleşmesi, tanınması, kurumsallaşması ve spor kulübü şirket hisselerinin pazardaki değerinin tespit edilmesi şeklinde belirtmek mümkündür. Türk futbol piyasasında halka arz 2002-2005 yılları arasında gerçekleşmiştir. Şirketleşen toplam 12 kulüpten sadece Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe ve Trabzonspor halka açılmış olup, kulüpler arasında sadece Beşiktaş’ın halka arzı, Avrupa’daki “İngiliz Modeli” olarak bilinen ve kulübün futbola ilişkin tüm gelir/gider ile aktif/pasiflerinin kurulan şirkete devri şeklinde gerçekleşmiştir. Diğer kulüpler ise, “Gelir Ağırlıklı” Model olarak adlandırılan yöntem ile halka arz olmuşlardır. Bu yöntem ile futbol takımının sadece gelirleri halka arz edilirken, en önemli maliyet kalemlerinden teknik kadroya

ilişkin hiçbir gider mali tablolara yansıtılmamıştır. Bu dört kulübün hisseleri halen Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem görmektedir

2) Yüklü Grubunun Faaliyetleri

Günümüzde futbolun ticarileşerek kendi endüstrisini yaratması, küresel anlamda bir pazar olması münasebetiyle kulüpler profesyonelleşme, kurumsallaşma, gelirlerini artırma, sermaye piyasalarından daha ucuz ve daha uzun vadeli fonlar sağlayabilmek gibi amaçlar için şirketleşmeyi ve devamında halka açılmayı tercih etmişlerdir. Bu durum neticesinde kulüplerin bilet geliri ve büfe geliri gibi klasik gelirleri yerini ulusal ve uluslararası medya gelirleri, sponsorluk, reklam, ticari ürün ve isim hakkı gelirleri gibi daha çok endüstriyel niteliği olan ve katma değer yaratan gelir kaynaklarına bırakmıştır.

Spor kulüplerinin en önemli faaliyetleri, spor faaliyetlerine ilişkin maç düzenlenmesi ile bunlara ilişkin bilet satışları yapılmasıdır. Bir iktisadi işletme niteliğinde olan profesyonel futbol şubeleri ile sosyal tesis, lokal, otopark, spor okulları ve kursları, spor sahaları, sağlık merkezleri, plaj tesisleri ve benzeri iktisadi işletmelerin teslim ve hizmetleri faaliyetleri de bulunmaktadır. Bu teslim ve hizmet faaliyetleri; maç hasılatları, spor toto-loto ve lotogol isim hakkı gelirleri, spor malzemesi ve hediyelik eşya satışı, yayın gelirleri, reklam gelirleri vb gelirleri bulunmaktadır. Yine kulüplerin bir diğer önemli faaliyeti, profesyonel sporcu transferleri ile kiralamaları oluşturmaktadır.

III. YÜKÜMLÜ GRUBUNUN FATF TAVSİYELERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, finansal kuruluşların, verdikleri hizmetlerin aklama ve terörün finansmanı için kullanılmasını önlemek amacıyla gerekli tedbirleri alma konusunda yeterli tecrübeye ulaşması, aklayıcıları suç gelirlerini gizlemek için finansal olmayan kuruluşları kullanmaya yönlendirmiş ve bu kuruluşları suiistimallere açık duruma getirerek aklama ve terörün finansmanında riskli sektörler haline getirmiştir. Bu durum, gerek uluslararası gerekse ulusal mevzuatlarda, finansal olmayan kuruluşların bu amaçlarla kullanılmasını önlemek amacıyla gerekli önleyici tedbirler almaya itmiştir.

Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force- FATF)'nün yapmış olduğu literatür taraması ve anketler sonucunda bazı sporlar kara para aklama karşısında hassas olarak tanımlanmıştır. Suç gelirlerinin aklanması açısından hassas olan spor dalları ise kriket, futbol,

rugby, at yarışı, motosiklet yarışı, araba yarışı, buz hokeyi, basketbol ve voleybol olarak belirtilmiştir.

Karapara aklama konusunda hassas olan sporlar:

- Dünya çapında büyük ilgi gören spor dalları futbol, basketbol, kriket ve buz hokeyi,
- Suç ve şiddet ilişkisinden dolayı suç çevreleri ile geleneksel olarak bağlantılı olan sporlar; boks, kik boks, güreş vb,
- Yüklü miktarda para aklamaya bol bol yetecek kadar imkânlar sunan at ve araba yarışları gibi yüksek değerli sporlar,
- Yukarıda sayılanları da kapsayacak şekilde, yüksek değerli oyuncu transferleri gerçekleştirilen, nakit parayı yüksek değerli varlıklara dönüştürmeye veya düşük miktarda faturaları büyük miktarda faturalara dönüştürmeye imkân sağlayan sporlar olabilmektedir.

Bu gerçekler her spor dalının farklı sebepler dolayısıyla suçlular tarafından hedef alınabileceği anlamına gelmektedir. Dolayısıyla sporda diğer her hangi bir iş alanı gibi suçlular tarafından finansal kazanç elde etmek amacıyla suç gelirlerinin aklanması ve yasa dışı faaliyetler yürütmek için kullanılabilir. Sporu diğer iş alanlarından farklı kılan ise, suçluların spor ile bağlantı kurmaya çalışmaları sadece para kazanma arzusundan kaynaklanmamasıdır. Sosyal prestij diğer bir önemli faktördür. Popüler spor dalları, suçlular için ulusal ve uluslararası çapta tanınmış kişilerle bir arada bulunabilmek ve kurulmuş topluluklarda yukarı doğru güçlü halkalara dâhil olabilmek, ünlü olmanın bir yolu olabilmektedir.

Öte yandan, 9 Temmuz 2014 tarihinde Strazburg'da Genişletilmiş Kısmi Spor Anlaşması (EPAS)-Spor Müsabakalarının Manipüle Edilmesi Konusunda Avrupa Konseyi Sözleşmesi kabul edilmiştir. Sözleşme, sporun özerkliği prensibine saygı göstererek, sporun bütünlüğünün ve spor etiğinin korunması amacıyla, spor müsabakalarının manipüle edilmesiyle mücadele etmeyi amaç edinmiştir. Bu amaçla da Ulusal ve Uluslar ötesi spor müsabakalarının manipüle edilmesini ulusal ve uluslararası düzeyde önlemek, belirlemek ve yaptırımlar uygulamayı hedef edinmiştir. Bu amaç ve hedef doğrultusunda İlgili kamu otoritelerini, spor kuruluşlarını ve spor bahis kuruluşlarını arasında spor sonuçlarının manipülasyonu ile mücadele konusunda ulusal ve uluslararası işbirliğini teşvik edecektir.

Aklama ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla alınması gereken önlemler bağlamında FATF 40 Tavsiyelerinden 3 tanesi finansal olmayan kuruluşlarla ilgili düzenlemeleri içermektedir. Bunlar 22. , 23. ve 28. Tavsiyelerdir. 40 Tavsiye Kararında “finansal olmayan iş ve meslekler” (DNFBPs) olarak geçen tanımın kapsamı ise; kumarhaneler, emlak

komisyoncuları, kıymetli maden satıcıları, kıymetli taş satıcıları, avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleriyle uğraşanlar ve muhasebeciler, trustlar ve şirket hizmeti sağlayıcılar olarak sayma suretiyle belirlenmiştir. 40 Tavsiye Kararından “FOBİM: Müşterinin Tanınması” başlıklı 22. tavsiyesinde “10, 11, 12, 15, ve 17. tavsiyelerde belirtilen müşterinin tanınması ve kayıt tutma yükümlülükleri aşağıdaki durumlarda finansal olmayan belirli iş ve mesleklere (FOBİM) uygulanır.” İfadesi ile hem FOBİM sayılmak suretiyle belirtilmiş hem de FOBİM’in hangi durumlarda müşterinin tanınması ve kayıt tutma yükümlülüklerinin uygulanacağını açıklamıştır.

Ülkemiz de FATF Tavsiyelerinde belirtilen finansal olmayan iş ve meslekleri yükümlü gruplarına dahil etmiştir. Bunun ötesinde MASAK, FATF Tavsiyelerinde belirlenen iş ve mesleklere ilave olarak aralarında spor kulüplerinin de yer aldığı, başkaca yükümlüler de belirlemiştir. Bunlar, MASAK tarafından, FATF Tavsiyelerinde yer almasa bile, riskli sektörler olarak belirlenmiş ve yükümlü gruplarına dâhil edilmişlerdir. FATF Tavsiye Kararlarının ekinde yer alan terimler sözlüğü bölümünde “finansal olmayan iş ve meslekler” sayma suretiyle belirlenmiştir. Bunlar arasında spor kulüpleri yer almamaktadır. FATF Tavsiyelerinde ve AB Direktiflerinde, finansal olmayan iş ve meslekler için, müşterini tanı ilkesine ilişkin yükümlülüklerin, sayılan belirli durumlarda uygulanacağı belirtilmiştir.

Uluslararası mevzuatta belirlenen finansal olmayan kuruluşlar ile ulusal mevzuatta belirlenen finansal olmayan kuruluşlar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Ulusal mevzuatımız, finansal olmayan kuruluşları belirlerken daha geniş bir çerçeve çizmiş ve uluslararası mevzuatta sayılmamış yükümlüleri de dâhil etmiştir.

FATF Haziran 2009’da yayınladığı “Futbol Sektörü Yoluyla Karapara Aklama” başlıklı raporunda futbol kulüplerinin, özellikle kulüp sahipleri tarafından, futbolcu alım-satımıyla, bahis faaliyetleri yoluyla, isim hakkı, sponsorluk ve reklâm gelirleri yoluyla aklama amaçlı kullandıklarını ifade etmektedir. Bu kapsamda futbol sektörü, ülkelerin ve yükümlülerin özellikle dikkat etmeleri gereken bir sektör haline gelmektedir.

IV. YÜKÜMLÜ GRUBU FAALİYETLERİNİN 5549 SAYILI KANUN VE İLGİLİ MEVZUAT KARŞISINDAKİ DURUMU

Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esaslar, 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuatta belirlenmiştir. Kanunun yükümlü tanımına ilişkin 2’nci maddesinin 1/ d bendinde, “spor kulüpleri” de yükümlüler arasında düzenlenmiştir. 5549 sayılı Kanun kapsamında yayınlanan Suç Gelirlerinin

aklanması ve Terörün finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde, yükümlüler saymak suretiyle belirlenmiş, Yönetmeliğin ilerleyen bölümlerinde de yükümlülerin uyacakları yükümlülüklerle ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Tedbirler Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinin “f” bendinde, finansal kuruluş tanımı yapılmıştır. Yükümlülerin sayıldığı 4 üncü maddede yer alan yükümlülerden finansal kuruluşların dışında kalanlar, finansal olmayan kuruluşları ifade etmektedir. Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde belirlenen yükümlüler arasında “r) Spor kulüpleri” de sayılmıştır.

Yükümlüler için, Tedbirler Yönetmeliğinde ve Uyum Programı Hakkında Yönetmelikte belirlenen yükümlülükler ise; kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirim, bilgi ve belge verme, devamlı bilgi verme, muhafaza ve ibraz yükümlülükleri ile uyum programı oluşturma ve münhasıran uyum görevlisi atanması yükümlülükleridir. Tedbirler Yönetmeliğinde düzenlenmiş olan yükümlülüklerde, yükümlü grupları açısından herhangi bir ayırma yapmaya gidilmemiş, getirilen tüm yükümlülükler finansal ve finansal olmayan bütün yükümlüler için aynı şekilde öngörülmüş, bu anlamda farklı sektörler veya iş kolları itibarıyla farklı düzenlemeler öngörme yolu seçilmemiştir. Bu kapsamda finansal olmayan kuruluşlar arasında yer alan spor kulüpleri, Tedbirler Yönetmeliğine göre; kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirim, bilgi ve belge verme, devamlı bilgi verme, muhafaza ve ibraz yükümlülüklerine Yönetmelikte öngörülen düzenleme çerçevesinde uymak zorundadır.

Uyum Programı Hakkında Yönetmelikte getirilen yükümlülükler konusunda ise, yükümlüler arasında ayırma yapma yoluna gidilerek, burada düzenlenen yükümlülükler (uyum programı oluşturma, uyum görevlisi atama, münhasıran uyum görevlisi atama) sadece belirtilen yükümlüler için öngörülmüştür.

1) Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

a) Sürekli İş İlişkisi Kapsamında Değerlendirilecek İşlemleri

5549 sayılı Kanun ve Tedbirler Yönetmeliği kapsamında spor kulüpleri ve bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri, **müşterinin tanınmasınan ilişkin esaslar kapsamında**, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek ve gerekli diğer tedbirleri almak zorundadırlar.

Spor kulüplerinin, hangi durumlarda müşterilerinin kimliklerini tespit etmeleri gerektiği konusunda, Tedbirler Yönetmeliğinin 5 inci maddesi esas alınmalıdır. Anılan maddede, kimlik

tespiti yapılmasını gerektiren işlemlerden bazıları, belirli bir eşik tutar gösterilerek düzenlenmiş olmasına karşın, bazıları için herhangi bir tutar gözetilmemiştir. gösterilmemiştir.

Bu kapsamda;

- sürekli iş ilişkisi tesisinde,
- şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda ve
- daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda,

Spor kulüpleri herhangi bir tutar gözetmeksizin kimlik tespiti yapacaklardır.

Tutara bağlı kalmaksızın sürekli iş ilişkisi tesisinde yapılan kimlik tespiti, spor kulüplerinin faaliyetleri açısından pek anlamlı olmamaktadır. Spor kulüplerinin, profesyonel sporcularıyla yaptıkları işlemlerin mevzuatımız karşısındaki durumunu değerlendirecek olursak; burada mevzuatımızdaki yükümlü-müşteri ilişkisi niteliğinde bir iş ilişkisi oluşmadığı düşünülmektedir. Futbolcu ile spor kulüpleri arasındaki ilişki müşteri-yükümlü ilişkisinden ziyade, hizmet akdine bağlı çalışan-işveren ilişkisini oluşturmaktadır.

b) Tutarı Bağlı Olarak Kimlik Tespitini Gerektirecek İşlemleri

Tedbirler Yönetmeliğine göre spor kulüpleri ve bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimleri; işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı **daha çok yetmiş beş bin TL veya** üzerinde olduğunda, şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin, kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek zorundadır.

Bir futbol kulübü, örneğin bir futbolcusunu başka bir kulübe satması durumunda, “ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti” usulüne veya “dernek ve vakıflarda kimlik tespiti” usulüne göre futbolcu sattığı kulübün kimliğini tespit etmek durumundadır. Spor kulübünün, takımla ilgili ticari faaliyetleri Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş bir şirkete devretmesi durumunda ise bu şirketin de yükümlü olacağını kabul etmek gerekir. Nitekim Tedbirler Yönetmeliği yükümlülerin şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerinin de yükümlü sayılacağını belirtmiştir. Futbolcu transferlerinden başka belirli isim haklarını, yayın haklarını, maç biletlerini ve lisanslı ürünlerini de satan kulüplerin bu satışlarla ilgili de **daha çok yetmiş beş bin TL veya** ve üzeri işlemlerde kimlik tespiti yapılması gerekir gerekir.

2) Şüpheli İşlem Bildirim Yükümlülüğü

Tedbirler Yönetmeliği ile öngörülen yükümlülüklerden bir diğeri olan şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü konusunda, Yönetmeliğin 27 nci maddesi kapsamında, spor kulüpleri şüpheli işlem bildirim yükümlülüsüdürler. Şüpheli işlem bildiriminin ne olduğu ve bildirimle ilişkin esaslar Yönetmeliğin 4 üncü bölümünde açıklanmakla beraber, şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün etkin, zamanında ve uygun şekilde yerine getirilmesine yönelik açıklamaları içeren MASAK 13 sıra No'lu Genel Tebliği, konu ile ilgili ayrıntılı düzenlemeler getirmiştir. Söz konusu Tebliğde, yükümlülerin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanında araç olarak kullanılmaları riskine karşı ortak bir tutum, anlayış ve işbirliği içinde olmalarının sağlanması ve şüpheli işlemlerin tespitinde yükümlülere yardımcı olunması amacıyla şüpheli işlem tipleri belirleneceği ve rehberler halinde yayımlanacağı ifade edilmektedir. Bu kapsamda sektörel şüpheli işlem rehberleri Başkanlığımızca resmi internet sitesi üzerinden yayımlanmıştır. Sektörel mahiyette şüpheli işlem tipleri arasında, spor kulüpleri için herhangi bir şüpheli işlem tipi bulunmamaktadır.

Şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü, spor kulüpleri açısından çok anlamlı olmamaktadır. Zira spor kulüplerinin gerçekleştirdikleri futbolcu transferi, yayın hakkı satışı, maç bileti satışı, lisanslı ürünler satışı gibi işlemler karşı taraftan ziyade kulüp için suç geliri aklama imkânları yaratmaktadır. Yani aklayıcılar, daha çok dışarıdan kulüplerin müşterileri olarak değil, bizzat kendileri, kulüpleri kullanmak suretiyle suç gelirlerini aklamaları söz konusu olabilmektedir. Bu durumda, spor kulüplerinin yükümlü sayılmasıyla, şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü kapsamında, kendi kendilerini ihbar etme durumuna düşmeleri gibi pek de anlamlı olmayan bir durum ortaya çıkmaktadır.

Spor kulüplerinin faaliyetleri göz önüne alındığında, şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünün hangi durumlarda yapılması gerektiğine örnek vermek oldukça zorlaşmaktadır. Ancak yine de örnek vermek gerekirse, bir spor kulübü bir başka kulübe sporcusunu sattığı durumlarda, diğer kulübün suç gelirlerini akladığından şüphelenmesi halinde, durumu MASAK'a Tedbirler Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslar dahilinde bildirmelidir.

Ayrıca, sporcu transferlerinde ödenen transfer ücretinin menajerler aracılığıyla başka ülkelerdeki hesaplara transfer edilmesinin istenmesi veya ücretin nakit ve banka hesaplarının devre dışı bırakılmak istenmesi gibi durumlarda Şüpheli İşlem Bildirimi yapılması gerekir.

3) Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü

5549 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde, "Yükümlüler, bu Kanun'la getirilen yükümlülüklerle ve işlemlerine ilişkin her türlü ortamdaki; belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden,..... itibaren sekiz yıl süreyle muhafaza ve istenmesi halinde yetkililere ibraz etmekle yükümlüdür." denilerek 4208 sayılı Kanunda 5 yıl olan muhafaza ve ibraz süresi 8 yıla çıkarılmış, böylelikle 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda tanımlanan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu için belirlenen 8 yıllık dava zamanaşımı süresi ile paralellik sağlanmıştır.

Tedbirler Yönetmeliği'nde, muhafaza ve ibraz yükümlülüğü sekizinci bölümde düzenlenmiş olup 46'ncı maddenin birinci fıkrasında, yükümlülerin, ... belgeleri düzenleme tarihinden,.... sekiz yıl süre ile muhafaza etmek ve istenmesi hâlinde yetkililere ibraz etmek zorunda oldukları; yükümlüler nezdindeki hesaplarla ilgili kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza süresinin başlangıç tarihinin hesabın kapatıldığı tarih olduğu ifade edilmiştir.

Ancak Dernekler Kanununun 11. Maddesi, yükümlü sayılan spor kulüplerinin defter ve belgelerini saklama süresinin 5 yıl olduğunu hükme bağlamış bulunduğundan, 5549 sayılı kanundaki muhafaza süresi ile bu kanunda belirtilen muhafaza süresi arasında uyumsuzluk söz konusu olmaktadır.

V. YÜKÜMLÜLÜK DENETİMİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Başkanlığımız bünyesinde Genel Analiz Dairesinden Yükümlülük Dairesine yazılan bir yazı ile "futbol kulüplerinin bilet satışlarının kimlik tespit yükümlülüğü karşısındaki durumu ile ilgili bazı tespitler yaptıktan sonra, Türkiye Süper Ligi'nde bulunan takımların 2010-2013 yılları arasında gerçekleştirdikleri bilet satışlarının 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde yükümlülük denetimine tabi tutulması" istenilmiştir. Söz konusu yazıya cevaben yükümlülük dairesince yazılan 28.06.2012 tarih ve 1822 sayılı yazımızda; "5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanununun 11 inci maddesinde düzenlenen "Yükümlülük denetimi" nin, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 35 inci maddesinde, "Yükümlülüklerle uyum denetimi" ve "Yükümlülük ihlal incelemesi" olarak ikiye ayrılmış olduğu, yükümlülük ihlal incelemesi, yükümlülerin yükümlülüklerle aykırı davrandıklarına ilişkin olarak tespit edilen somut deliller veya olaylar üzerine (hangi yükümlü, hangi yükümlülüğü, hangi tarihte, hangi işlemde gibi) başlatıldığı, yükümlülüklerle uyum denetimlerinin ise Başkanlığımızca

planlandığı ve 2012-2014 yıllarına ilişkin olarak hazırlanan Stratejik Plan çerçevesinde spor kulüplerinin 2013 yılında denetlenmesinin planlandığı” belirtilmiştir.

Yine Başkanlığımız bünyesinde Genel Analiz Dairesinden Mevzuatı İzleme ve Koordinasyon Dairesine yazılan 04.06.2012 tarih ve 1568 sayılı yazı ile “Yükümlülük Dairesine futbol kulüplerinin kimlik tespitine ilişkin yükümlülüklerinin neler olduğuna dair değerlendirmelerinin sorulduğu, iletilen 01.06.2012 tarihli ve 1552 sayılı cevabi yazıda konuya ilişkin görüşlere yer verilmekle birlikte Mevzuatı İzleme ve Koordinasyon Dairesinden de görüş alınmasının uygun olacağına belirtildiği ifade edilmiş ve konu hakkındaki değerlendirmeleri” talep edilmiştir. İlgili yazıya cevaben Mevzuatı İzleme ve Koordinasyon Dairesince yazılan 07.06.2012 tarih ve 1613 sayılı yazıda;

- “Yükümlüler bakımından kimlik tespiti gerektiren durumlar Tedbirler Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde detaylı olarak düzenlenmiş olup, buna göre gerek tutar gözetmeksizin gerekse belli bir eşik tutar gözetilerek kimlik tespiti gerektiren işlemlerde yükümlüler müşterilerinin kimliğini tespit etmek zorunda olduğu,

- Konu bu çerçevede ele alındığında, Yükümlülük Denetim Grubu tarafından düzenlenen 01.06.2012 tarihli ve 1552 sayılı cevabi yazıda detaylarıyla yer verilen;

- Futbolcusunu başka bir kulübe transfer etmesi durumunda transfer ettiği kulübün,

- Sponsorluk sözleşmesi imzalandığında sponsor şirketin,

- Kombine bilet, isim hakkı, lisanslı ürün yahut yayın haklarının satışlarında satış yapılan kişinin, kimliğinin tespit edilmesi gerektiği yönündeki değerlendirmelerin yerinde olduğu,

- Tesis, alt yapı gibi yatırımlar ile gündelik faaliyetlerin iş yüklenicisi kişi ya da şirketlerle yapılan sözleşmeler” konusunda açıklama yapılmasına ihtiyaç duyulduğu ve “Tesis, alt yapı gibi yatırımlar ile gündelik faaliyetlerin iş yüklenicisi kişi ya da şirketlerle yapılan sözleşmeler” şeklinde belirtilen işlemlerin mevzuatımızda yer alan yükümlü-müşteri ilişkisi kapsamında bulunmadığı, kulübün gider yahut sabit maliyet unsurlarının kalemini oluşturan işlemler olduğundan yükümlü bakımından konunun tarafı olan kişilerin kimliklerini tespit etme yükümlülüğü doğmadığı”,

Belirtilmiş olup, yine Başkanlığımız nezdinde yapılan araştırma neticesinde, spor kulüplerine yönelik olarak şimdiye kadar Uyum Denetim Programı kapsamında herhangi bir denetim yapılmadığı ve Spor Kulüpleri tarafından Başkanlığımıza yapılmış olan herhangi bir Şüpheli İşlem Bildiriminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

VI. TESPİT VE ÖNERİLER

Tüm dünyada aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede etkinliğin artması, finansal kuruluşların verdikleri hizmetlerin aklama ve terörün finansmanı için kullanılmasını önlemek amacıyla yoğun tedbirler alınması, doğal olarak özellikle aklayıcıları suç gelirlerini gizlemek için finansal olmayan kuruluşları kullanmaya yönlendirmiştir. Bu durum, finansal olmayan kuruluşların riskli alanlara dönüşmesine sebep olmuştur. Bazı ülkeler bu riski fark edip finansal olmayan kuruluşların bu amaçlarla kullanılmasını önlemek amacıyla tedbirler almıştır. Diğer ülke uygulamalarına bakıldığında, risk taşıyan finansal olmayan kuruluşların; emlak komisyoncuları, muhasebeciler, avukatlar, kumarhaneler, otomobil satıcıları, gemi satıcıları ve at yarışı bayilerini kapsadığını düşünmüşlerdir. FATF, finansal olmayan kuruluşların da aklama ve terörün finansmanında kullanılma riski ile ilgili birçok çalışma gerçekleştirmiş, aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede alınması gerekli önlemlerin belirli bazı finansal olmayan kuruluşları da kapsamı gerektiğini ifade etmektedir.

Bu kapsamda, belirli bazı durumlarda aklama ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla alınması gereken önlemler bağlamında birçok finansal olmayan kuruluşu, düzenleyici ve denetleyici kuruluşu ve diğer bazı otoriteleri kapsayacak şekilde tavsiyeler düzenlenmiştir. 40 Tavsiye Kararında finansal olmayan iş ve meslekler (DNFBPs) olarak geçen tanımın kapsamı ise; kumarhaneler, emlak komisyoncuları, kıymetli maden satıcıları, kıymetli taş satıcıları, avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleriyle uğraşanlar ve muhasebeciler, trustlar ve şirket hizmeti sağlayıcılar olarak belirlenmiştir.

Ancak finansal olmayan kuruluşlar için getirilen önlemler finansal kuruluşlar ile karşılaştırıldığında daha sınırlıdır. FATF, tavsiyelerinde finansal olmayan iş ve meslekleri ve hangi durumlarda yükümlü olmaları gerektiğini belirtmekle beraber, ülkelerin kendi belirledikleri riskler çerçevesinde riskli gördükleri daha başka iş ve meslekleri de yükümlü yapabileceğini belirtmiştir. Bu durumda hangi iş ve mesleklerin fazladan yükümlü yapılacağı ülkelerin kendi kararlarına bırakılmıştır. Bu iş ve mesleklere değeri yüksek malları satanlar (antikalar, otomobiller, gemiler vb.), açık arttırma şirketi ve yatırım danışmanları örnek verilebilir. Ülkeler için sayılanlardan herhangi birini yükümlü yapma zorunluluğu yoktur. Finansal kuruluşlar ile finansal olmayan kuruluşlar arasında aklama ve terörün finansmanı ile mücadele adına temel fark risk dereceleridir. Finansal olmayan kuruluşlar görece olarak daha az riskli iş ve meslekleri kapsamaktadır. Bu da daha az tedbir ve önlemlerle bu risklerin giderilmesini mümkün kılmaktadır. Unutulmaması gereken en önemli husus, finansal olmayan

kuruluşların faaliyetlerinin aklama ve terörün finansmanı açısından taşıdığı risklerin iyi belirlenmesi gerektirir.

Ülkemiz de FATF Tavsiyelerinde belirtilen finansal olmayan iş ve meslekleri yükümlü gruplarına dahil etmiştir. Bunun ötesinde MASAK, FATF Tavsiyelerinde belirlenen iş ve mesleklere ilave olarak aralarında spor kulüplerinin de yer aldığı, başkaca yükümlüler de belirlemiştir. Bunlar, MASAK tarafından, FATF Tavsiyelerinde yer almasa bile, riskli sektörler olarak belirlenmiş ve yükümlü gruplarına dahil edilmişlerdir. Yine belirtmek gerekir ki bu yükümlülerin her birinin aklama ve terörün finansmanı açısından taşıdığı riskin derecesi farklıdır. Bu kapsamda, yükümlü olarak belirlenen her bir finansal olmayan kuruluş Açısından mevcut sektör düzenlemeleri göz önüne alınarak risk derecelendirmesi yapılmalı, belirlenen risk derecelerine göre her biri için ayrı tedbirler getirilmelidir.

Birbirinden çok farklı olan sektörlerin, bu risk farkları dikkate alınmadan tek bir yönetmelik ile hepsi için aynı yükümlülüklerin belirlenmesi, kimi finansal olmayan kuruluşlar için ağır kimisi için ise hafif kalmaktadır. Alt düzenlemeler yapmak suretiyle, her bir yükümlüye ilişkin risklerin bertaraf edilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda her bir sektörün özellikleri göz önünde bulundurularak yükümlülere ilişkin yapılacak alt düzenlemelerle, yükümlülüklerin daha anlaşılır ve mücadelede daha etkin olması sağlanacaktır. Uluslararası mevzuata bakıldığında, gerek FATF Tavsiyelerinde gerekse AB Direktiflerinde spor kulüplerinin yükümlü yapılmasına dair herhangi bir düzenleme bulunmamla birlikte, bu alanın suç gelirlerinin aklanmasında riskli alanlar olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda, 5549 sayılı Kanun ve Tedbirler Yönetmeliği kapsamında spor kulüpleri yükümlü sayılmıştır.

Spor kulüplerinin mevzuatımızda riskli görülmesinin sebebi, özellikle futbol sektörünün son dönemlerde gittikçe artan gelirleri ve sektördeki ekonomik faaliyetlerinin ülkenin en çok para akışının olduğu faaliyetler arasına girmesi olarak gösterilebilir. Yüksek meblağlarla yapılan futbolcu transferleri, şike iddiaları akla suç gelirlerinin bu sektöre girebilme ihtimalini getirmektedir. FATF de Haziran 2009'da yayınladığı "Futbol Sektörü Yoluyla Karapara Aklama" başlıklı raporunda futbol kulüplerinin, özellikle kulüp sahipleri tarafından , futbolcu alım satımıyla, bahis faaliyetleri yoluyla, isim hakkın, sponsorluk ve reklam gelirleri yoluyla aklama amaçlı kullandıklarını ifade etmektedirler. Bu kapsamda futbol sektörü ülkelerin ve yükümlülerin özellikle dikkat etmeleri gereken bir sektör haline gelmektedir.

Bu sebeple spor kulüplerinin aklamayla mücadele kapsamında yükümlü yapılmalarından ziyade, sektördeki faaliyetleri kontrol etmek için, daha şeffaf yönetilen kulüpler haline getirmek ve gerçekleştirdikleri belirli meblağın üzerindeki işlemlerini bir üst organ vasıtasıyla devamlı

bilgi verme kapsamında MASAK'a iletilmesini sağlamak daha yerinde olacaktır. Şu anki durumuyla spor kulüplerinin yükümlülüklerinin verimli olmadığı düşünülmektedir. Zira spor kulüplerinin gerçekleştirdikleri futbolcu transferi, yayın hakkı satışı, maç bileti satışı lisanslı ürünler satışı gibi işlemler karşı taraftan ziyade kulüp için karapara aklama imkanları yaratmaktadır. Yani aklayıcılar, daha çok dışarıdan kulüplerin müşterileri olarak değil, bizzat kendileri, kulüpleri kullanmak suretiyle suç gelirlerini aklamaktadırlar. Bugüne kadar Spor kulüplerinden herhangi bir ŞİB alınmamış olması yukarıda belirtilen açıklamalarımızı doğrular nitelikte görünmektedir.

Spor kulüplerinin kimlik tespiti yükümlülüğü karşısındaki durumlarını değerlendirecek olursak; bunların yaptıkları işlemler göz önünde bulundurulduğunda, daha çok **yetmiş beş bin TL** veya üzerindeki işlemlerinde kimlik tespiti anlamlı görülmektedir. Diğer taraftan spor kulüplerinin, sürekli iş ilişkisi niteliğindeki işlemleri konusu da muğlak kalmaktadır.

Bir futbol kulübü, örneğin bir futbolcusunu başka bir kulübe satması durumunda, sattığı kulübün kimliğini tespit etmek durumundadır. Spor kulübünün, takımla ilgili ticari faaliyetleri Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş bir şirkete devretmesi durumunda ise bu şirketin de yükümlü olacağını kabul etmek gerekir. Nitekim Tedbirler Yönetmeliğinde yükümlülerin şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerinin de yükümlü sayılacağını belirtilmiştir. Futbolcu transferlerinden başka belirli isim haklarını, yayın haklarını, maç biletlerini ve lisanslı ürünlerini de satan kulüplerin bu satışlarla ilgili de **yetmiş beş bin TL** ve üzeri işlemlerde kimlik tespiti yapılması gerektiğine değinmek gerekir.

Spor kulüplerinin, profesyonel sporcularıyla yaptıkları işlemlerin mevzuatımız Karşısındaki durumunu değerlendirecek olursak; burada mevzuatımızdaki yükümlü-müşteri ilişkisi niteliğinde bir iş ilişkisi oluşmadığı düşünülmektedir. Futbolcu ile spor kulüpleri arasındaki ilişki müşteri-yükümlü ilişkisinden ziyade, hizmet akdine bağlı çalışan-işveren ilişkisini oluşturmaktadır.

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, spor kulüpleri, yükümlü sayılarak şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü açısından kendi kendilerini ihbar etme durumuna düşürülmektedir. Bu durumun da aklamayla mücadelede etkin olmayacağı açıktır. Bu anlamda, spor kulüplerinin yaptıkları işlemlerden belirli limitin üzerinde olanların devamlı bilgi verme kapsamında MASAK' a bildirilmesinin yolunun seçilmesinde yarar bulunmaktadır. Diğer taraftan finansal kuruluşların, spor kulüplerinin ve bunların yöneticilerinin işlemlerinin yüksek riskli işlemler, özel dikkat gösterilmesi gereken işlemler arasında değerlendirilerek bu işlemlere ilişkin yüksek riskli müşterilere yönelik olan ilave tedbirler uygulanması, yine spor kulüplerine ilişkin mali

denetimlerin etkinliğinin artırılmasına yönelik mevzuat düzenlemelerinin yapılması daha isabetli bir yaklaşım olacaktır.

Spor kulüpleri hakkında da yaygınlaşması kolay, basit düzenlemeler içeren ve özellikle nakit işlemleri hedef alan alt düzenlemeler yapılmalıdır. Spor kulüplerinin işlemlerinin, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim yükümlülükleri karşısında etkin olmayan durumuna ilişkin değerlendirmelerimize yukarıda yer verilmiştir. Bu bağlamda, spor kulüpleri için, risk esaslı değerlendirme kapsamında, bunların yüksek meblağlı nakit işlemlerini hedef alan sadece nakit işlem bildirim yükümlülüğü getirilmesi yerinde bir uygulama olacaktır. Spor kulüpleri, özellikle de futbol kulüpleri, ülkemizde olduğu gibi tüm dünya da göz önünde olan kurumlardır. Çok büyük paraların dönmesi bu kurumları suç geliri elde edenlere karşı savunmasız kılmakta ve suç gelirlerinin aklanmasında riskli alan haline getirmektedir. Bunun sebebinin de yukarıda da ifade ettiğimiz spor kulüplerinin gerek kimlik tespiti gerekse de şüpheli işlem bildirim yükümlülükleri karşısındaki etkin olmayan durumu yani yükümlülüklerin uygulanabilirliğinin olmaması nedeniyle olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda, spor kulüplerinin kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim yükümlülüklerinin etkin ve anlamlı olmadığı düşünüldüğünden, bahsedilen yükümlülüklerin yanında bunların nakit işlem bildirim yükümlülüğünün de getirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Ancak, Tedbirler Yönetmeliğinde düzenlenmiş olan yükümlülüklerde, yükümlü grupları açısından herhangi bir ayırmaştırmaya gidilmemiş, getirilen tüm yükümlülükler finansal ve finansal olmayan bütün yükümlüler için aynı şekilde öngörülmüş, bu anlamda farklı sektörler veya iş kolları itibariyle farklı düzenlemeler öngörme yolu seçilmemiştir. Bu durumda da bir sektör için ağır ve verimsiz olabilecek yükümlülükler, farklı bir sektör için hafif kalabilecektir.

Bir diğer görüşümüz ise, Tedbirler Yönetmeliği ile getirilen yükümlülüklerin spor kulüplerinin faaliyetleriyle uyumlu olmadığı görüşüdür. Her ne kadar spor kulüpleri özellikle de futbol kulüplerinin içerlerinde barındırdıkları yoğun nakit akışları nedeniyle aklama suçuna müsait bir ortam oldukları açık olsa da, aklama suçu açısından yükümlülük denetimlerine uygun bir ortamları bulunmamaktadır. Bu nedenle, söz konusu nakit akışları ve bunların nedenlerine ilişkin denetim ve önleyici tedbirlerin bu sektörlerin mali veya mali olmayan sektör ilişkileri sırasında, ilişkili oldukları diğer yükümlü gruplarınca yapılmasının daha uygun olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin; FATF 40 tavsiye kararından 12 incisi olan “siyasi nüfuz sahibi kişiler” başlığı altında belirtilen önlemlerin yükümlüler bazında dikkate alınması yasal zorunluluk olarak belirlenmiştir. söz konusu duruma benzer şekilde, spor kulüplerinin yapacağı

işlemlerde de bu tarz benzer önlemlerin alınmasının yükümlülere yasal zorunluluk olarak getirilmesinin spor sektörünü yükümlü grubu olarak belirlemekten daha etkili bir yöntem olduğu değerlendirilmektedir. Banka, banka dışındaki bütün mali kuruluşlar, SMM/YMM vb.. gibi sektörün yakından ilişki içinde olduğu yükümlü gruplarına spor kulüpleri ile iş ilişkileri sırasında özel dikkat ve özen göstermeleri, yapılan işlemlerin amacına ilişkin gerekli bilgilerin ve yasal zeminin saydamlığı konularında zorunluluk getirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.